

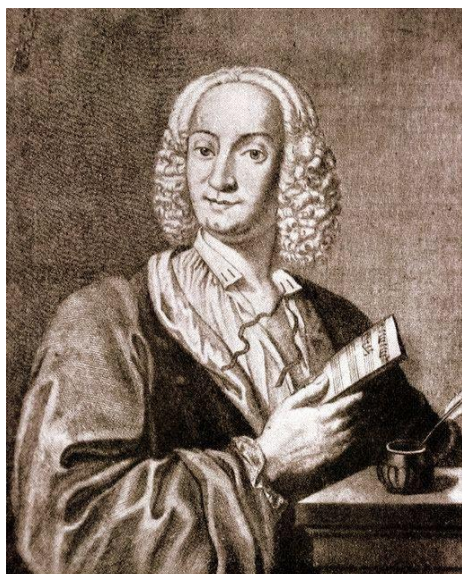
EDUCAȚIE MUZICALĂ CLASA a X-a

SEMESTRUL al II lea

COMPOZITORI INTERNAȚIONALI

1. ANTONIO VIVALDI

Antonio Lucio Vivaldi (n. 4 martie 1678, Veneția - d. 28 iulie 1741, Viena) a fost un compozitor italian, de profesie preot catolic. Este considerat drept cel mai de seamă reprezentant al barocului muzical venețian. A murit ca urmare a unei îmbolnăviri subite și a fost înmormântat în cimitirul din dreptul Porții Carintiei (*Kärtnertor*) din Viena.



S-a născut în urma mariajului dintre Giovanni Battista Vivaldi, violonist în orchestra Domului San Marco, și a Camillei Calicchio.

Îmbrățișând de timpuriu calea preoției, Antonio Vivaldi a fost supranumit și *Il Prete Rosso* (*Preotul Roșu*), datorită culorii părului său (moștenit de la tatăl său). Adolescentul *Antonio* a primit tonsura la 15 ani și a fost hirotonit preot la vârsta 25 ani.

Atins de o maladie cronică despre care se presupune că era astm, *Il Prete Rosso* s-a îndepărtat cu încetul de îndatoririle sale ecleziastice începând din 1703, iar din acel moment a putut să se consacre compoziției și învățământului. Numit profesor (*insegnante*, instructor) de vioară la *Ospedale della Pietà* (așezământ rezervat orfanelor și fiicelor ilegite abandonate),

în pofida unor întreruperi, uneori foarte lungi (mai mult de doi ani la Mantova, între 1718 și 1720), Vivaldi avea să rămână fidel acestei funcții până în 1740.

În ciuda sănătății precare, a început să călătorească din ce în ce mai mult ca virtuoz și compozitor la Roma, în 1722 și 1724, unde a cântat în fața Papei; probabil la Dresda și în Darmstadt; cu siguranță la Amsterdam, unde a fost publicată cea mai importantă parte a creației sale; la Florența, Praga și la Viena, unde a murit, uitat de prieteni și rude. La *Ospedale della Pietà*, a instruit și dirijat orchestra de fete a Instituției (devenită celebră în întreaga Europă) și să compună intens pentru concertele publice pe care așezământul le oferea duminica.

Potrivit recensământului efectuat de Peter Ryom (catalog R.V.), în 1977 erau cunoscute **768 de lucrări** sau fragmente autentice vivaldiene, cărora li se adăugau 68 de lucrări atribuite. În timpul vieții Vivaldi a publicat 40 de culegeri de *sonate și concerte*, dintre care 13 sunt numerotate ca **opusuri**, ca de ex.:

- op.3, *L'Estro Armonico* (1712)
- op.4, *La Stravaganza* (1712-1713)
- op.8, *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione* (1725), cuprinzând ciclul de concerte *Anotimpurile*
- op.9, *La Cetra* (1728)
- op. 13, *Il Pastor Fido* (1737) etc.

Antonio Vivaldi a scris și un număr de **90 de opere**, precum:

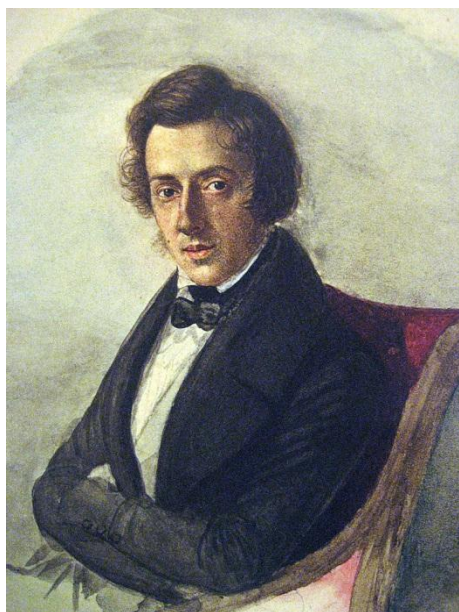
- *Ottone in villa* (1713)
- *Orlando finto pazzo* (1714)
- *Nerone fatto Cesare* (1715)
- *L'incoronazione di Dario* (1716)
- *Montezuma* (1733)
- *Feraspe* (1739) ș.a.

Muzica sacră, vocală și corală (mise, psalmi, antifoane, imnuri, cânturi, motete, oratorii, arii, cantate, serenade):

- *Gloria*, RV 589
- *Juditha triumphas devicta Holofenis Barbarie*, RV 644, oratoriu (1716)
- *Magnificat*, RV 610 ș.a.

2. FRÉDÉRIC CHOPIN

Frédéric François Chopin (născut **Fryderyk Franciszek Chopin**; n. 22 februarie sau 1 martie 1810, Żelazowa Wola, Polonia — d. 17 octombrie 1849, Paris) a fost un compozitor polonez din perioada romantismului. Este considerat drept unul dintre cei mai prolifici și influenți compozitori de muzică pentru pian.



Chopin s-a născut în satul Żelazowa Wola, ca fiu al unei poloneze și al unui expatriat francez. Deși considerat un copil minune în țara natală, Chopin pleacă la vârsta de 20 de ani către Paris. În capitala franceză își consolidează reputația ca interpret, profesor și compozitor, adoptând totodată numele de „Frédéric-François”. În perioada 1837 – 1847 are o relație tumultuoasă cu scriitoarea franceză George Sand (pe numele adevărat Amantine-Aurore-Lucile Dupin). Trece în neființă la vârsta de 39 de ani cu diagnosticul de tuberculoză pulmonară, întreaga viață fiindu-i măcinată de sănătatea sa precară.

Pianul se regăsește pe tot parcursul operei sale, de cele mai multe ori purtând chiar un rol exclusiv, iar compozițiile sale sunt considerate culmile repertoriului pentru acest instrument. Deși muzica sa se încadrează în rândul celor mai pretențioase opere în privința tehnicității, stilul lui Chopin iese în evidență prin profunzimea nuanței și a expresivității, și nu doar prin complexitatea tehnică. El inventează forme muzicale precum balada^[6], însă cele mai reprezentative inovații sub semnătura sa privesc genuri deja existente precum sonata pentru pian, valsul, nocturna și preludiul. Operele sale sunt numite adesea sprijinul curentului romantic în muzica clasică a secolului XIX. În plus, Chopin este primul compozitor clasic occidental care include elemente slave în muzica sa; mazurcile și polonezele sale reprezintă chiar și astăzi baza muzicii clasice naționaliste poloneze.

În octombrie 1810, când Frédéric era în vârstă de șapte luni, familia se mută în capitala Varșovia, acolo unde tatăl ocupă un post de profesor de limbă franceză în cadrul unui liceu găzduit de Palatul Saxon. Familia trăiește în domeniul palatului.

Tânărul Chopin primește prima lecție de pian din partea Ludwikăi, sora sa mai mare. De asemenea, mama asistă la educația sa. Datorită talentului său muzical ușor de remarcat, reputația lui Chopin îi aduce aprecierea de „al doilea Mozart”. La vârsta de șapte ani era deja autorul a două poloneze (Sol minor și Si bemol major), prima dintre acestea fiind publicată în atelierul părintelui Cybulski, directorul unei Școli de Organiști și unul dintre puținii editori de muzică din Polonia.

Articole despre copilul minune apar în presa din Varșovia, iar „micul Chopin” devine o atracție în cadrul recepțiilor ținute de aristocrația capitalei. Tot în jurul acestei perioade începe să susțină concerte publice de caritate. Se spune că odată întrebă ce consideră că apreciază publicul cel mai tare în privința sa Chopin, în vârstă de șapte ani, ar fi răspuns: „Gulerul cămășii mele”. Prima apariție drept pianist are loc la vârsta de opt ani.

Sub îndrumarea lui Wojciech Żywny, Chopin ia lecții profesionale de pian în perioada 1816–1822. Chopin avea să vorbească cu admirație despre profesorul său, deși calitățile tânărului aveau să le depășească cu rapiditate pe cele ale profesorului său. Mai departe, dezvoltarea talentului este supervizată de către Wilhelm Würfel, renumit pianist și profesor al Conservatorului din Varșovia. Acesta îi predă lecții valoroase de orgă, posibil chiar pian, însă la un interval neregulat de timp. Între 1823 și 1826 Chopin frecventează cursurile Liceului din Varșovia, acolo unde își desfășura activitatea tatăl său.

Odată cu toamna anului 1826, Chopin începe studiul teoriei muzicale, basului continuu și compoziției alături de compozitorul Józef Elsner în cadrul Conservatorului. Este posibil ca Chopin să fi avut contact cu Elsner încă din 1822; cert este că Elsner l-a îndrumat în mod particular încă de înainte de anul 1823. Chopin își completează un curs normal de trei ani la Conservator în 1829.

În același an, Chopin participă la un recital al lui Niccolò Paganini, întâlnindu-l totodată și pe pianistul și compozitorul german Johann Nepomuk Hummel. Tot în 1829 Chopin își întâlnește prima dragoste, o studentă cântăreață pe nume Konstancja Gładkowska. Acest fapt îl inspiră pe Chopin în adăugarea vocii umane în opera sa.

În august, la trei săptămâni după absolvirea Conservatorului din Varșovia, Chopin își face debutul brilliant la Viena. Susține aici două recitaluri de pian și primește multe critici favorabile, existând însă și voci care criticau tonul jos produs de pian.

În decembrie, susține premiera Concertului pentru pian în Fa minor la Clubul Negustorilor din Varșovia. Prima reprezentare a celui alt concert pentru pian, în Mi minor, are loc la Teatrul Național pe 17 martie 1830.

Pe 2 noiembrie 1830, Chopin părăsește Varșovia pentru concerte în Europa de Vest, neavând să se mai întoarcă pe meleagurile țării natale. La finele lunii izbucnește Răscoala din Noiembrie și partenerul său de drum, Titus Woyciechowski, se reîntoarce acasă pentru a participa la manifestații. Chopin rămâne la Viena, nerăbdător să afle vești din partea apropiaților săi; vizitează apoi orașele München și Stuttgart (unde află de instaurarea ocupației armatei rusești în Polonia), ajungând până în octombrie 1831 la Paris. Compuse

deja o bună parte de lucrări importante, inclusiv două dintre concertele pentru pian și unele dintre etude Op. 10.

La Paris, Chopin este întâmpinat de către exilați polonezi eminenți, precum și de artiști de marcă precum Heinrich Heine, Alfred de Vigny și Eugène Delacroix. Face cunoștință cu unii dintre cei mai renumiți pianiști ai vremii, dintre care Friedrich Kalkbrenner, Ferdinand Hiller și Franz Liszt, formând totodată prietenii cu compozitori precum Hector Berlioz, Felix Mendelssohn, Charles-Valentin Alkan și Vincenzo Bellini (alături de care este înmormântat în Cimitirul Père Lachaise). Muzica lui Chopin era deja apreciată de mulți dintre compozitorii contemporani; printre ei se afla și Robert Schumann care, în critica sa asupra *Variațiilor ale „La ci darem la mano”* (din opera *Don Giovanni* a lui Mozart), Op. 2, notează: „Jos pălăria, domnilor! Un geniu.”

În perioada petrecută la Paris, Chopin participă la un număr de concerte. Programele oferă o idee despre bogăția vieții artistice pariziene în timpul acestor vremuri; astfel de concerte au fost cel din 23 martie 1833, în care Chopin, Liszt și Hiller interpretează partituri solo ale concertului lui Johann Sebastian Bach pentru trei clavecine și concertul de pe 3 martie 1838, în care Chopin, Alkan, Pierre Joseph Zimmerman (profesorul lui Alkan) și Adolphe Gutman (elevul lui Chopin) interpretează aranjamentul de opt mâini al lui Alkan asupra simfoniei a VII-a de *Beethoven*. Este implicat în compunerea *Hexaméron* (1837), a șasea variație din tema lui Bellini aparținându-i, aceasta fiind și ultima.

Chopin întreprinde vizite și turnee variate în această perioadă. În 1834, alături de Hiller, vizitează un festival muzical rienez, organizat la Aachen de către Ferdinand Ries. Cei doi îl întâlnesc pe Mendelssohn și alături de acesta vizitează orașele Düsseldorf, Koblenz și Köln, bucurându-se de compania fiecăruia și interpretând muzică împreună.

În 1835 Chopin aranjează o întâlnire cu familia sa la Karlsbad. Aici face cunoștință cu Conte Franz von Thun-Hohenstein, a cărei fiică fusese eleva lui Chopin la Paris. Conte îl invită pe compozitor și familia să își petreacă șederea la castelul familiei sale de pe Elba, la Děčín. După aceea, Chopin își conduce părinții înapoi la Varșovia; nu-i va mai vedea niciodată. Se întoarce la Paris pe ruta Dresden, unde petrece câteva săptămâni, iar mai apoi Leipzig, unde îi întâlnește pe Mendelssohn, Schumann și Clara Wieck. Întâmpină un atac bronșic în timpul voiajului de întoarcere atât de grav, încât unele ziare poloneze îl anunță decedat.

Chopin petrece verile din perioada 1839 – 1843 la proprietatea din Nohant a scriitoarei George Sand cu care are o relație. Reprezintă o perioadă liniștită și productivă pentru compozitor. Aici compune *Poloneza în La bemol major*, Op. 53 „*Eroica*”, una dintre capodoperele sale. La întoarcerea la Paris (1839), îl întâlnește pe pianistul și compozitorul Ignaz Moscheles.

În 1845 se naște o problemă serioasă în relația dintre Chopin și Sand, odată cu deteriorarea suplimentară a sănătății lui. Lucrurile se înrăutățesc în 1846 din pricina

problemelor familiale; acesta este anul în care Sand publică *Lucrezia Floriani*, operă nefavorabilă lui Chopin. Povestea tratează relația dintre o actriță bogată și un prinț cu o stare de sănătate slăbită. Se poate interpreta că inspirația pentru cele două personaje a pornit chiar de la cei doi. Problemele familiale pun în final capăt relației, care a durat timp de zece ani (1837–1847).

Toată opera lui Chopin include partituri pentru pian. Predominant, pianul este folosit ca instrument singular, însă există și lucrări muzicale unde apar și alte instrumente, precum vioară, violoncel, voce sau orchestră. Peste 230 de lucrări ale compozitorului au supraviețuit timpului. Manuscrise și lucrări din primii ani ai copilăriei au fost pierdute.

Sursa: *Wikipedia*